

Mina de Can Pujades

Sant Llorenç d'Hortons

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Torrent de Can Pujades
Alçada: 247

Coordenades:

Latitud: 41.46822
Longitud: 1.80106
UTM Est (X): 399883
UTM Nord (Y): 4591430

Classificació

Número de fitxa: 08222 - 171
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Element arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani
Segle: XVIII-XIX
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: L'aigua està contaminada
Protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat: Privada
Titular: 08220A023000140000PO
Fitxes associades:
[Can Pujades](#)
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dv., 08/03/2013 - 01:00

Descripció

La mina de Can Pujades es troba en el torrent que porta el mateix nom. Està construïda en un racó del marge format de conglomerats que dóna l'esquena al torrent, per sota del gual del torrent. S'hi accedeix per un corriol excavat en el marge. Actualment hi ha una porta de ferro amb cademat d' 1,50 m d'alçada i 60 cm d'amplada, collada al damunt d'una estructura de ciment que reforça el marge. Per la part superior de l'arrebossat hi surt un tub de plàstic de color negre que canalitza l'aigua i la condueix, torrent avall, fins a la bassa i el safareig de Can Pujades. No es pot accedir al seu interior, però gràcies a fonts orals dels Sr. Joan Esteve de Cal Fèlix i el Sr. Francesc Urpí sabem que està construïda seguint el procediment tradicional, amb l'escoda i extracció manual de terres, amb una alçada que oscil·la entre 1,30 i 1,40 m i una amplada de 60 cm màxim amb el sostre parcialment arrodonit. La vegetació arbòria propera a la mina és un alzinar mixt amb bosc de ribera, roure i pi blanc, i sotabosc ric en esbarzer (*Rubus ulmifolius*), esbarzer de riu o romeguera (*Rubus caesius* L.), heura (*Hedera helix*), esparreguera boscana (*Asparagus acutifolius* L.), vidalba (*Clematis vitalba*), lleteresa de bosc (*Euphorbia amugdaloides*), cua de cavall (*Equisetum arvense*) i canyar (*Arundo donax*). Antigament l'aigua d'aquesta mina es repartia entre Can Pujades i Can Claramunt dels tres trulls. Per salvar el desnivell del torrent, ja que la mina resta a l'esquerra de la llera, s'hi havia construït un aqüeducte, que encara es conserva en la seva major part, però que està inutilitzat.

Història

Les mines de captació d'aigües per a ús particular acostumen a tenir poc recorregut, recollint l'aigua de les petites torrenteres i rieres més properes, però si es dona el cas de que hi ha varies propietats, com és el cas de Can Pujades i Can Claramunt, el seu recorregut podia ser molt més llarg. Des de temps antics, el principi de la construcció d'una mina es basava en la localització de l'aigua, que normalment era feta per un saurí. Després, els minaires o pouers obrien un pou de prova fins a trobar la deu d'aigua. Aquest quedava inundat i era l'últim a ser connectat amb la resta de la galeria. Un cop realitzat aquest primer pas es decidia el traçat en superfície per on s'hauria d'anar excavant la mina i els pous de pas que servien per injectar aire i permetre respirar als minaires així com extreure els cabassos de terra, pedra o sauló.

Cada trenta metres el miner excavava un pou utilitzant la perpalina lligada a una corda que passada per la politja de la càbria i deixava caure des d'una certa alçada. Regularment baixava al pou excavat amb el cabàs, l'escoda i l'aixada per acabar-lo de retallar de forma que pogués passar una persona. La construcció de la galeria es podia fer des dues maneres. La primera d'elles obrint dos pous verticals i començar a excavar per banda i banda fins a retrobar-se. La segona, construïda a partir d'un pou, una galeria anomenada de rata per on només hi podia passar el minaire cavant a quatre grapes fins que trobés el següent pou. Un cop localitzat, es procedia a engrandir donant-li el pendent i les dimensions desitjades. Normalment tenen unes mides sensiblement antropomòrfiques (oscil·len entre 60 a 80 cm d'amplada per 130 a 180 cm d'alçada). Per poder tenir claror, es cavava un petit nínxol en diferents punts de la galeria per posar-hi una llàntia d'oli. Els llums de petroli i més tard de carbur s'evitaven a l'hora d'excavar i es deixaven per a les tasques de manteniment posteriors ja que desprenien més gasos que no pas la llàntia. Un cop finalitzada l'obra, la galeria es connectava al pou primigeni i l'aigua ja estava llesta per circular a través d'una canaleta, una canonada, canaleta semicircular, etc. Els pous de pas o de buidatge es tapaven deixant-hi uns traus diametralment oposats i intercalats a les parets per permetre baixar i pujar. Al damunt s'enrasava fins a trobar el perfil natural del terreny.

